



# 'A Joy forever'

Het onderstaande artikel is niet voor audiofielen met een verdampt IJslands vermogen of voor degenen die een vrije val hebben gemaakt in de Quote 500 lijst. De producten van Pluto Audio zijn mondjesmaat terug te vinden in ons land, maar de geografische dichtheid is nihil. De grote markten voor zulke producten liggen in het verre oosten, in Griekenland en nog in een enkel koninkrijk waar Eddie Driessen als een vorst wordt ingehaald.

Een sterke focus op de kapitaalkrachtige bevolking in de golfstaten, Japan en het verre oosten is doorgaans een bewuste keuze voor een bepaald marktsegment. In high-end audio kun je geld verdienen door enorme partijen apparatuur in te kopen en gewoon door te schuiven naar 'any place in the world'. Luidsprekers en elektronica van gemiddelde tot goede kwaliteit in grote hoeveelheden laten produceren en met een kleine marge verkopen, hoge kwaliteit luidsprekers en elektronica in kleine oplagen in een niche markt afzetten of producten dusdanig uitvoeren dat het tegemoet komt aan de statusbeleving en culturele achtergrond van rijke consumenten. Siltech en Kharma zijn bekende Nederlandse bedrijven die zich richten op dit laatst genoemde marktsegment. Daar hangt géén waarde oordeel en ook geen kwaliteitsoordeel aan. Het is een simpele marketing constatering die aangeeft in welk marktsegment een bedrijf

opereert en welke concurrentievoordelen aan de verschillende producten worden gekoppeld. Het probleem is alleen dat zulke markten deels gevoelig zijn voor de economische golfbeweging. Aan de andere kant hebben de rijken vaak geen last van de recessie.

#### Perfectionistische precisie

Of Pluto Audio nou bewust strategisch aanstuurt op aanwezigheid in dit soort markten is de vraag. Soms gebeurt iets gewoon. Eddie Driessen begon lang geleden met de fabricage van platenspelarmen. Gewoon huisvlijt naast een veertigjarige baan. De komst van loopwerken kwam als een logisch vervolg. Feitelijk nog steeds huisvlijt, ware het niet dat Eddie beschikt over een numeriek gestuurd arsenaal aan equipment, waar je met gemak een Joint Strike Fighter mee zou kunnen bouwen. De bouw van een Pluto draaitafel met bijbehorende arm is desondanks nog steeds handwerk. Al-

leen de allergrootste onderdelen worden buiten de deur gemaakt. Ook de geavanceerde productie-apparatuur in de Pluto-werkplaats kent begrenzings in toleranties en capaciteit. Toch is negentig procent van alle onderdelen afkomstig van de draai- en freesbanken van Pluto zelf. Na deze halfgeautomatiseerde geboorte volgen minutieuze polijst- en paswerkzaamheden. Dat neemt zoveel tijd in beslag dat er bij Pluto ongeveer vier complete draaitafels per jaar kunnen worden gebouwd. Dat wordt niet in de laatste plaats veroorzaakt door de perfectionistische precisie waarmee de onderdelen worden gemaakt en het geheel wordt samengesteld. Dat besef breekt pas door als je een Pluto vergelijkt met de gemiddelde draaitafel in de markt. Die krijgen direct de status van grofstoffelijk vuilnis. Een Pluto is ook niet iets dat, naar goed audiofiel gebruik, elk halfjaar weer wordt ingeruild voor iets 'beters'. Als je je Pluto weg zou doen, ■■■NEXT

dan weet je intuïtief dat je zoiets moois waarschijnlijk nooit meer terugkrijgt.

Het gebruik van visueel opvallende materialen geeft deze draaitafels precies het luxe glitter & glamour gehalte waar de 'far east' geen genoeg van krijgt. Maar dat is allereerst een keuze voor fundamentele kwaliteit en geen heel bewuste keuze om aantrekkelijk te zijn in de genoemde markten.

### De 12A Carbon Cobra

Wie de VAD Show dit jaar heeft bezocht, weet dat horden 'wanneer Pluto-owners' zich verdrongen rond de nieuwe draaitafel van dit merk. Gelijk een roedel pubers rond Doutzen Kroes. Deze draaitafel is opgebouwd van carbon fibre, roestvrijstaal en nog wat andere exotische engineering materials. Opvallend is het flywheel, dat onderdeel uitmaakt van de motor-plateau combinatie en in principe tussengekoppeld wordt middels een snaar. Het lager is opgebouwd uit een diamant die op een, van een beroemd Italiaans automerk afkomstige, bal draait. Mede dankzij de voor de Pluto ontwikkelde olie is er sprake van een erg geringe wrijving. Wie een plateau zonder snaar een zet geeft, krijgt een redelijke perpetuum mobile ervaring. Dat draagt zeker bij aan de rust in het klank-

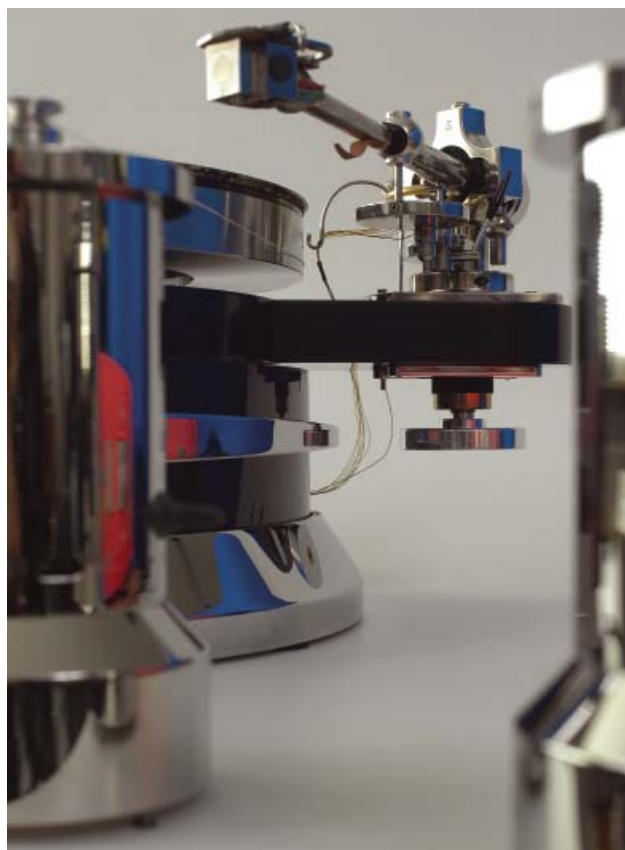
beeld. De draaitafel biedt onderdak aan de bekende Pluto 2A, 5A en 9A armen. In dit geval wordt de 9A meegeleverd, voorzien van interne goudbekabeling en een Pluto One element. De 'plinth' van de draaitafel bestaat uit een carbon constructie, die past in een roestvrijstalen ring. Het is een ander bouwprincipe dan de duurdere referentiedraaitafels. Die hebben een triangel, waar de bovenbouw met arm en plateau op rusten. Motor en vliegwiel staan los opgesteld en de spanning komt uit een accu.

De draaitafel heeft verschillende systemen om statische elektriciteit af te voeren. Op het metalen plateau ligt een flexibele kopermat. Daarop de carbon fiber plaat. In het midden daarvan is een koperen ring die contact maakt met een verkoperd gedeelte van de spindle. Op de carbon fiber plaat rust weer een flexibele koperen mat en deze is drager van de grammofoonplaat. De puck is van RVS, maar heeft intern een aantal aangebrachte structuren om resonanties tegen te gaan. De arm heeft een koperen 'taster' die gelijk met de naald over het plaatoppervlak beweegt. Een los opgesteld statief met 'kwastje' voert de statische lading van de aandrijfsnaar af. Verschillende massakabels verlaten de draaitafel en worden aangesloten op

een centraal aardpunt. De 9A-arm heeft een los blok met cinch aansluitingen en in dit geval gouden armbekabeling. De VTA is door een groot wiel onder de toonarmbasis tijdens het aftasten van het vinyl instelbaar. Een geoefend oor kan dan de juiste balans vinden.

### Na de VAD

Direct na de VAD arriveerde deze nieuwe Pluto draaitafel (zonder Doutzen) in de luisterruimte voor een 'quickscan'. Draaitafels van dit niveau stellen ook eisen aan de achterliggende elektronica. Het werd direct duidelijk dat een ingezette solid state phono-versterker (pakweg 2000 euro) niet echt bijdroeg aan een analoge beleving van topniveau. Wél strak laag, een sublieme detaillering en een hoge mate van realiteitsbeleving, maar niet het rijke midden en de benodigde schoonheid en subtiliteit in het hoog. Het klonk een beetje rauw. Dat valt vast niet op als zo'n solid state phono-amp je enige versterker is, maar de aangesleepte Manley phonostage tilde de Pluto-combinatie in één keer naar het analoge topniveau. Iedere vinylfhebber weet dat de kwaliteit van de opname en de persing bepaald wat je uiteindelijk hoort. Uitgaande van een perfecte draaitafel en een weergavesy-





steem op topniveau, is de vinylplaat bepalend voor het eindresultaat. Dat kan absoluut magisch zijn maar ook weezinwekkend slecht. Die wetenschap houdt vinylverzamelaars steeds bezig. Iedereen zoekt naar de perfecte opnamen binnen het eigen muzikale voorkeursgebied. Om een perfecte ervaring te kunnen beleven, is het niet nodig om 4k-euro te besteden aan een stapeltje Riversides of Blue Notes. Het vroegere vinylwerk van een band als Flairck biedt een aardige referentie voor topkwaliteit opnamemateriaal. Op een écht goed analoog weergavesysteem bieden deze platen een uiterst realistische-, ruimtelijke en dynamische weergave.

De uiteindelijke prestatie van een analoog systeem is erg afhankelijk van de combinatie: arm, draaitafel, element, kabels en phonoversterker. Met betrek-

king tot die laatste twee zijn er momenteel wat nieuwe ontwikkelingen. Enige tijd geleden werd een prototype beluisterd met een behoorlijk spectaculair resultaat. Nieuwe technieken voor phonokabels en phonoversterkers. Binnenkort komt de pré-productie versie naar de luisterruimte. Kijken wat er gebeurt in combinatie met de Pluto.

Waar staat het prestatieniveau nou van zo'n Pluto? In een goed samengesteld weergavesysteem met de Pluto als bron, komt de prestatie dicht bij het maximaal haalbare. De afgelopen jaren bezochten veel draaitafels de luisterruimte. Exemplaren van vierhonderd euro tot pakweg twee ton. Uit al die ervaringen ontstaat de voorzichtige conclusie dat er een soort maximale prestatiegrens is aan analoge weergave met behulp van platenspelers. Los van kleine karakter-

verschillen zijn er een aantal draaitafels die dicht tegen dit maximum zitten. Merkwaardig genoeg kom je met sommige klassieke draaitafels ook behoorlijk in de buurt. Soms is een 301 het redelijke- en betaalbare alternatief op weg naar de top. Bedenk dat veel draaitafels met een indrukwekkend loopwerk en opgetrokken van glas, staal en andere exotische materialen, meestal opereren met dezelfde armen en elementen. In de praktijk liggen de prestatieniveaus dan ook dicht bij elkaar. Op topniveau geeft dat een enorme realiteit, natuurlijkheid, dynamiek, rust, ruimte, balans, detaillering, ongekleurdheid en een natuurlijke 'flow of music' die 16 bit digitaal niet kent. Je kunt ook een hele dag platen draaien zonder de 'luistermoeheid' die optreedt na het draaien van vier cd's.

#### Conclusie

De nieuwe Pluto 12A Carbon Cobra biedt een prestatieniveau dat dichtbij het maximaal haalbare zit. De toegevoegde waarde is het fenomenale mechanische constructieniveau. Veel aspecten daarvan dragen bij tot de klankmatige prestaties. Hoewel er natuurlijk een handjevol draaitafels zijn met vergelijkbare 'engineering' niveaus, blijft een Pluto product toch een unieke propositie. Elk onderdeelje is met de hand gemaakt en gepolijst, tot en met de subtiele miniatuur kogellagers in de arm. Het is dan ook een onbeschrijflijke ervaring om platen te draaien met een Pluto.

Tekst, fotografie en digitale animatie:

Ruud Jonker

#### PRIJS

PLUTO AUDIO 12A CARBON COBRA MET FLYWHEEL	€ 19.500,-
PLUTO AUDIO 12 A CARBON STANDARD MET FLYWHEEL	€ 14.500,-
KOPEREN STANDARD VOOR STATISCHE ONTLADING	€ 650,-
TOONARM 9A SPECIAL	€ 8.500,-
ELEMENT PLUTO ONE MK IV	€ 6.500,-
INTERLINK KABEL ACROLINK	€ 1.000,-

MUSICAL REALITY  
[WWW.MUSICALREALITY.NL](http://WWW.MUSICALREALITY.NL)  
[WWW.PLUTOAUDIO.NL](http://WWW.PLUTOAUDIO.NL)

►►END